

Gibraltar, català

Autor: Sebastià Sardiné i Torrentallé

Data de publicació: 14-11-2017

Escrit d'en Sebastià Sardiné sobre el paper protagonista dels catalans en la conquesta de Gibraltar a l'agost del 1704.

Periòdicament, l'afer Gibraltar surt a estudi i es fa amb lleugeresa.

El Tractat d'Utrecht és el resultat d'incompliments de pactes mal negociats: a esquena i contra els drets dels catalans,—únics perjudicats—. És fruit de compromisos esvaïts, traïcions i deslleialtats d'aliats que perseguien el control del comerç americà, la tracta d'esclaus, els ports estratègics i el control dels mars per anglesos, holandesos i francesos, amb Castella, que cristianitzava colònies i expropiava recursos, abolia drets i furs de nadius indígenes esclavitzats i de nacions mil·lenàries.

Tot tractat obeeix a negociacions amb contrapartides. El d'Utrecht té com a antecedents els següents:

26.07.1581. Acta d'abjuració. La primera província que es va secessionar d'aquella Espanya amb rei absolutista i comtes-ducs cruels, extorsionadors i incomplidors d'obligacions i lleis pròpies, fou Holanda, qui, en aquesta data, es va autodeterminar amb l'Acta d'Abjuració, declarant-se independent pels mateixos o semblants motius que ara Catalunya ho farà. Perdé també, Espanya, anys més tard, les colònies americanes, asiàtiques i africanes per les mateixes raons opressores.

17.01.1641. L'efímera República Catalana de Pau Claris (enverinat?) sota l'aixopluc de França tingué el seu origen en els mals tractes a Catalunya per l'establiment de tropes castellanes a càrrec nostre. I això amb l'excusa de la guerra que Castella, i no nosaltres, mantenia amb França,

Seguí la Pau de Westfalia o Münster (entre maig i octubre del 1648): és la fi de la guerra alemanya dels 30 anys i la de 80 anys entre Espanya i els Països Baixos), amb els seus principis de sobirania territorial i no ingerència, que afectà tot Europa.

07.11.1659. El Tractat dels Pirineus: va ser negociat pels plenipotenciaris castellans Luis de Haro i Pedro Coloma en nom de Felip IV. No varen vetllar per la recuperació del Rosselló i la Cerdanya (usurpats per Richelieu; un pacte ratificat per Mazzarino), sinó que, desconexors de la nostra nació, constitucions i lleis i a esquena nostra, a cada revisió es perdé un territori. El darrer, la Vall del Querol, ocultant el Tractat als catalans, que no el conequeren fins a les Corts de 1702 amb Felip V, tot i que la Diputació en coneixia el text i felicitava el rei per haver signat la pau amb França. Que poc que duraria! Les Constitucions de 1705-1706 signades article per article per Vilana Perles, reconeixien el Tractat dels Pirineus, però legislaren sobre el Rosselló i Cerdanya com a territoris propis.

10.08.1678 El Tractat de Nimega que posà fi a la guerra d'Holanda (Anglaterra, França, Holanda, afectant Castella). En van ser plenipotenciaris els castellans Juan Baptista Christien (conseller a Flandes), Pablo Spinola Doria (ambaixador a Alemanya), Pedro Ronquillo (ambaixador a Anglaterra) i Gaspar de Teves Tello (del consell de Guerra). Cap representant de la Corona d'Aragó. Castella hi perdé territoris: el Franc Comtat i territoris als Països Baixos. En transaccionà d'altres.

20.09.1697. Tractat de Rijswijk entre França, Anglaterra, Províncies Unides i Castella (altrament dita Regnes d'Espanya), tractat que, més tard, el 30.10.1697, fou ratificat pel Sacre Romà Imperi. El tractat de pau preveia la devolució de tots els territoris conquerits després de la Pau de Nimega, tornant França al S.R.I, Friburg, el ducat de Lorena... (conservant Estrasburg), cedint Castella l'actual Haití; recuperant el rei de les Espanyes la Catalunya conquerida pels francesos que suposava un rectificar el Tractat dels Pirineus. Qui ha denunciat aquest incompliment?

Gibraltar. Després de la batalla de Rande (Vigo -1702 –, amb un botí per a Anglaterra de més de 1.500.000 lliures de llavors i requisant part de l'or que la flota castellana portava d'Amèrica), Jordi de Hessen Darmstadt, ex-virrei de Catalunya (1678-1700), va convèncer Anglaterra i Holanda que s'havia d'afavorir el nomenament de l'Arxiduc Carles d'Àustria com a rei del regnes d'Espanya, si més no de Catalunya, ja que això comportaria grans avantatges en el comerç amb les Amèriques, contra el monopoli comercial borbònic que constituïen França i Castella amb Amèrica i, de pas, s'afavoria la causa dels hugonots que Anglaterra defensava. Acceptaren formar un exèrcit comandat per l'almirall Rooke i Jordi de Hessen, plantant-se davant Barcelona per excitar la classe política catalana i la nova burgesia empresarial contra el Borbó. Fracàs. Barcelona estava governada pel castellà virrei Velasco qui, per espionatge, coneixia les incipients activitats conspiradores del Jordi de Hessen i els vigatans en favor de l'Arxiduc Carles (Vilana Perles, Feliu de la Penya i molts d'altres, serien empresonats per ser austriacistes). Amb l'únic interès de Jordi de Hessen, es va fer un intent perquè Velasco rendís la plaça, però els catalans no varen aprofitar l'ocasió. Després de simulacres d'invasió i quatre bombes d'avís, l'esquadra marxà de Barcelona a Mataró, on recolliren algun patró de barca i mariners a Arenys de Mar —on dos patrons i altres mariners s'enrolaren—. L'esquadra "aliada" no es va voler enfrontar a la francesa ancorada a Toló. Girant cua, aquella s'adreçà a Cadis, amb un Jordi de Hessen fracassat. Passant l'esquadra anglo-holandesa-catalana a principis d'agost 1704 per davant del Penyal de Gibraltar, poc defensat, amb 80 soldats i uns 300 milicians sense massa formació, amb un centenar de canons de poca o gens efectivitat, espatllats la majoria, Jordi de Hessen va tenir l'encert de creure que aquell podia ser un bon punt d'entrada per a l'Arxiduc. I, en el seu nom, el 03.08.1704 va atacar el Penyal amb un batalló de 300 soldats catalans. Van entrar per l'actual Catalan Bay bombardejant constantment i amb una rereguarda embarcada d'uns 10.000 homes i 1.500 canons, rendint la plaça, i conquerint-la en nom de l'Arxiduc Carles, qui només Catalunya defensava com a hereu i amb dret a triar-lo com a tal, vista la no descendència de Carles II i la nul·litat del seu testament. Jordi de Hessen en va ser el primer governador, de la plaça, i hi va deixar un català per substituir-lo, governant la plaça catalans fins al 1719 o 1729 (ara no ho recordo bé; consta en el meu arxiu personal un document en què un dels governadors catalans que tingué el Penyal, demana a Vilana Perles el nomenament del seu fill per substituir-lo).

20.06.1705. El Pacte de Gènova, va ser signat pels Vigatans i, en representació d'Anglaterra, el plenipotenciari Mitford Crowe, (que parlava català, a l'igual que el seu nét, que va intervenir com a traductor en el setge de 1714). El Pacte de Gènova va convalidar tot allò fet fins llavors, i amb compromís d'ajut per imposar, com a successor de Carles II, en Carles III. No parla pas, el Pacte de Gènova, del fet que Gibraltar fos plaça anglesa. En realitat, Anglaterra no va tenir inicialment cap interès en Gibraltar. Va ser més endavant quan els anglesos, tan bon punt va ser nomenat Carles III emperador, que ja estaven establerts a Maó, van entendre que tenir base naval a les Pitiüses, Gibraltar i Tarragona, era

tant com dominar el Mediterrani. Va ser, a partir de llavors, una prioritat estratègica per a ells conquerir i usurpar aquestes places. Com així feren, excepte Tarragona, cosa que va impedir Vilana Perles.

14.07.1713. El Tractat d'Utrecht (signat pel duc d'Osuna) és doncs, un resultat. Fou negociat per castellans en nom de Carles III. El marquès d'Erendazu, primer, després pel comte de la Corzana, militar (que no el va voler signar per vergonya del tracte no donat a Catalunya) i Zizendorf en defensa dels interessos dels territoris alemanys de l'emperador. La representació de Catalunya fou exercida, sense cap poder de decisió, per Pau Ignasi Dalmases ambaixador a Anglaterra. Felip Ferran de Sacinera a La Haia i el marquès de Montnegre a Viena. Vilana Perles en fou coneixedor de tot, però no va poder intervenir-hi directament. A Utrecht cap català va poder defensar els interessos de Catalunya, que fou obviada i traïda per Starhemberg amb el tractat d'Hospitalet el 22.06.1713, entregant als francesos places i capitulant: la darrera, Castellciutat, amb el general Moragues el 28.09.1713.

Catalunya, de llavors fins ara, no ha negociat mai per si mateixa els seus propis interessos, sempre ho han negociat des de Madrid: gent forana. Ja va sent hora que nosaltres negociem els nostre propis afers i amb ells, el nostre futur. Pacíficament i democràtica, també legalment, com reclamem, i exercint, a l'empara del art. 29 de la CE i art. 29.5 de l'Estatut de Catalunya, el DRET DE PETICIÓ, que l'ANC gestiona, si, com s'albira, no ens deixen fer ni referèndum, ni consulta i/o impugnen els resultats o no els accepten.

Demanem especialment a Anglaterra, Holanda i França que, en reconeixement d'aquests tractats egoísticament incomplets que obren El cas dels Catalans, sacrificant Catalunya com a dany col·lateral, ho esmenin ara i tanquin el cas, respectant la decisió de Catalunya, quan, en base a Dret, abjurant del que calgui, declarem la Independència per a ser un Nou Estat dins la Unió Europea, de la qual sempre hem format part.

Deixeu-me que reproduïxi textualment el contingut de l'escriptura de propietat del Penyal de Gibraltar –Tractat d'Utrecht— que Anglaterra recorda a l'actual Espanya quan aquesta vol recuperar el Penyal, al qual, Catalunya o la Corona d'Aragó hi tenen,(en tot cas, millor dret).

Felip V de Castella, no pas Catalunya, va cedir al Regne Unit de la Gran Bretanya la plena y entera propiedad de la ciudad y castillo de Gibraltar, juntamente con su puerto, defensas y fortalezas que le pertenecen, dando la dicha propiedad absolutamente para que la tenga y goce con entero derecho y para siempre, sin excepción ni impedimento alguno.. Si en algun tiempo a la Corona de la Gran Bretaña le pareciere dar, vender, enajenar de cualquier modo la propiedad de la dicha Ciudad de Gibraltar, se ha convenido y concordado por este Tratado que se dará a la Corona de Espanya la primera acción antes que a otros para redimirla”

Respecte a les aigües territorials: aquella àrea circumdant a la colònia fins a la qual podien arribar les torres de la fortalesa del Peñon i respecte a l'espai aeri, llavors no previst, es clar, Espanya indica que només té el vertical sobre el Penyal.

Sebastià Sardiné i Torrentallé.

Advocat i autor de:

Jo, Vilana Perles: El diplomàtic català que va moure els fils de la Guerra de Successió.

Pagès Editors. www.vilanaperles.cat

<http://diarigran.cat/2013/09/gibraltar-catala-2/>